

A gond

Időpont: Szentháromság utáni 15. vasárnap, 1956. szeptember 9.

Alapige: Máté 6,24-34.

Senki sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak. Azért azt mondom néktek: Ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok; sem a ti testetek felől, mibe öltözködjetek. Avagy nem több-é az élet hogynem az eledel, és a test hogynem az öltözet? Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-é azoknál? Kicsoda pedig az közületek, a ki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy araszszal? Az öltözet felől is mit aggodalmaskodtok? Vegyétek eszetekbe a mező liliomait, mi módon növekednek: nem munkálkodnak, és nem fonnak; De mondom néktek, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy. Ha pedig a mezőnek fűvét, a mely ma van, és holnap kemenczébe vettetik, így ruházza az Isten; nem sokkal inkább-é titeket, ti kicsinyhitűek? Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mind ezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek. Ne aggodalmaskodjatok tehát a holnap felől; mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.

A gondról, vagy amint az ige mondja, az aggodalmaskodásról beszél nagyon komoly dolgokat Jézus a hegyi beszédben.

1. Mindenekelőtt azt állítja elénk, hogy a gond isteni tilalom. Háromszor is ismétli ebben a szakaszban: „Ne aggodalmaskodjatok!” /25, 31, 34. v./ Jól észbe kell ezt vennünk, mert a gondot igen sokszor összetévesztjük a gondoskodással s az élet kikerülhetetlen velejárójának tekintjük. Pedig a gondoskodás isteni parancs, a gond pedig isteni tilalom. Pál is így biztatja az efezusi véneket: „Viseljetek gondot magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett” /Ap. Csel. 20,28./ s azokról, akik a gondoskodás isteni parancsának nem engedelmeskednek, így nyilatkozik: „Ha valaki az övéiről s főképpen az ő háza népéről gondot nem visel, a hitet megtagadta és rosszabb a hitetlennél”. /I. Tim. 5,8./

Mi a különbség a gondoskodás és a gond között? A gondoskodás Isten világfenntartó, gondviselő munkájában való részvétel, a gond Istentől való függetlenedési törekvés. Isten úgy

visel gondot erre a világra, hogy az embert munkatársává teszi s munkába állítja. Ezért parancs a munka /I. Móz. 2,15, 3,19./ s ezért nem érdemli meg az életet az, aki nem akar dolgozni. /II. Thess. 3,10./ Az aggodalmaskodó ember azonban nem elégszik meg ezzel a munkatársi viszonyal. Ki akarja egészen venni Isten kezéből a gondviselést s maga akarja megoldani. A gondviselésben tehát az ember segít Istennek, a gondban pedig egyedül akarja megoldani kérdéseit s nem engedi, hogy „segítsen” neki Isten.

A gondoskodás abban is különbözik a gondtól, hogy az Istentől megszabott időn belül gondolkodik. A mában él, amint Jézus is mondja: „Elég minden napnak a maga baja”. /34. v./ A gond pedig mindig a holnapot akarja biztosítani. /34. v./ Ez a ma nem mindig 24 óra, hanem az Istentől megszabott időszakasz. A 104. zsoltár, mikor az egész teremtettség kenyérkérdéséről beszél, így szól: „Mindazok tereád néznek, hogy megadjad eledelüket alkalmas időben”. /27. v./ Ez az Istentől kiszabott időegység, ez a „ma” néha 24 óra, néha – mint a fixfizetésűeknél – fél hónap, vagy egész hónap, néha – mint a gazdálkodóknál – egy gazdasági év.

Ne felejtse el tehát, hogy az aggodalmaskodás, a gond nem Istentől parancsolt gondoskodás, hanem Istentől eltiltott magatartás!

2. Isten nem volna köteles megmagyarázni nekünk, hogy mit miért tilt meg. Felsőjogai közé tartozik, hogy tetszése szerint tilthat meg akármit. Mégis lehajol hozzánk s meg akarja könnyíteni az engedelmeskedést azzal, hogy megmagyarázza nekünk, miért tilalmas a gond. Azért, mert a gond emberi ostobaság.

Egy példával szemlélteti s teszi egyenesen nevetségessé az ostoba aggodalmaskodást. Ezt mondja: „Kicsoda pedig az közületek, aki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy arasszal?” /27. v./ Egy alacsonynövésű embert állít ezekben a szavakban elibénk, aki kis termetébe nem tud belenyugodni. Alacsonysága miatt alacsonyabbrendűségi érzése van s ezért szeretne minden áron magasabb lenni. Megpróbál minden lehetőt és lehetetlent. Talán magasabb sarkot tetet a sarujára, vagy hosszabb és sötétebb ruhát hord, mert abban magasabbnak látszik az ember, aztán kihúzza magát, szinte lábujjhegyen, pipiskedve jár, pedig mindezzel egy arasszal sem lesz nagyobb, csak nevetségesebb. Éjszakákat átsír, vagy átdühög miatta, de sem fufang, sem panasz, sem méreg nem segít. Vannak változhatatlan dolgok, amik ellen ostobaság hadakozni. Úgy kell venni, ahogy vannak. Aggodalmaskodással még senkinek sem lett egy karéj kenyérrel sem többje, életszínvonala egy milliméterrel sem emelkedett, sőt inkább süllyedt. Az aggodalom nem energiatermelő, hanem épp energiapusztító hatalom. Lelohasztja az életkedvet, terméketlen töprengéssel tölti el a drága időt. Nemcsak, hogy nem szaporítja azt, ami van, hanem egyenesen kevesebbnek tünteti fel, mert hosszabbnak tünteti fel

azt az időszakot, amire Isten adta azt, ami van. Ami mára elég, az persze, hogy nem elég, ha úgy nézek rá, mint amiből holnap is meg kell élnem.

Hagyd hát abba az aggodalmaskodást! Nem segísz velem, csak rontasz!

3. A gond azért is tilalmas, mert a gond pogányság.

Ezt mondja Jézus: „Ne aggodalmaskodjatok tehát és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mindezeket a pogányok kérdezik.” /31-32. v./

Az aggodalmaskodás azért pogányság, mert bálványimádás. Mammont, azaz hamis istent csinál a vagyomból. Ezért beszél Jézus két hatalomról, mondván: „Senki sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak.” /24. v./ Az aggodalmaskodás az Istentől eszköznek teremtett vagyont céllá teszi, a szolgálóból urat csinál. Ezáltal a vagyon „mi”-ből „ki” lett. A Sátán támaszpontja, Isten ellenfele, aki ha megtűri Istent, csak úgy tűri meg, mint vagyonteremtő erőt, mint a vagyon szolgáját.

Ez a lassú elpogányosodás feltartóztathatatlanul bekövetkezik annak életében, aki nem dobja el magától a gondjait. /I. Péter 5,7./ A gond tövisre elfojtja az igét a szívben. /Máté 13,22./ Azután már nem lesz gondolata s ideje sem Isten számára, mint a bolond gazdagnak /Luk. 12,16-20./, vagy a Lázár példázatában szereplő gazdagnak. /Luk. 16,19-31./ Végül, mint a mai igében mondja Jézus, meggyűlöli az igaz Istent, mert zavarja őt kialakított életrendjében.

Vigyázz, hogy a gondok el ne rabolják a keresztyénségedet s pogánnyá ne tegyenek!

4. Még közelebből is megvilágítja Jézus ezt a kérdést, mikor rámutat arra, hogy a gond hitetlenség.

A keresztyén ember hitvallását földi életünk szükségleteinek kérdésében így fogalmazza meg Jézus: „Jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van”. /32. v./ A hívő ember tehát úgy néz Istenre, mint gyermek az édesatyjára. Elképzelhetetlen számára az, hogy atyja ne vegye észre valamilyen szükségét s ne elégítse ki azt, ha igazán szüksége van rá. Így is mondhatnók: a gyermek „kenyere” az atya, aki minden gondját hordozza. Gond nélküli élete az Atyába vetett hitnek fundamentumán épül fel s egyetlen gondja, hogy megmaradjon az Atyától való függésnek ebben a gondtalan, gyermeki, hívő állapotában. Nem könnyű ez, mert Isten segítsége, ha el nem is marad, sokszor késik és sokszor igazán csak az utolsó pillanatban érkezik meg. Ezt türelemmel csak a hit tudja kívárni. Néha pedig nem azt adja, amit várunk s amiről azt gondoljuk, hogy szükségünk van rá. Ilyenkor is csak a hit tudja hálával elfogadni a mást, abban a tudatban, hogy Isten mindig jobban tudja, mire van szükségünk s ha mást ad,

mindig többet érőt ad, mert neki helyes a mértéke. Ő tudja, hogy az élet több, mint az eledel és a test több, mint az öltözet. /25 .v./

Míg a hívó kibírja az Istentől való függésnek ezt a bizonytalan biztonságát, az aggodalmaskodó elbukik ebben a feszültségben. A gond jobban bízik a vagyonban, mint Istenben s Istenben is csak akkor tud bízni, ha erszénye és kamrája tele van.

5. Épp ezért a gond Isten-sértés.

Isten nem szolgáltatott okot a gond bizalmatlanságára. Igazolja ezt a növény- és állatvilág. „Tekintsetek az égi madarakra – mondja Jézus –, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak; és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-é azoknál?... Vegyétek eszetekbe a mezők liliomait, mi módon növekednek: nem munkálkodnak és nem fonnak; de mondom néktek, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy. Ha pedig a mezőnek a fűvét, amely ma van és holnap kemencébe vettetik, így ruházza Isten; nem sokkal inkább-e titeket, ti kicsinyhitűek?” /26-30. v./

De igazolja ezt a saját életünk is. Lehet, hogy voltak nehéz időszakaink, mint Illésnek a Kerith patakja mellett, vagy a sareptai özvegynek a nagy szárazság idején, de csodák csodája, mégis megéltünk, aznapra, mára mindig volt elég.

De legfőképp igazolja mindezt a golgothai kereszt. Pál számára ez a döntő bizonyíték. Ezért kiált fel így: „Aki az Ő tulajdon fiának nem kedvezett, hanem Őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” /Róma 8,32./ Olyan kérdés ez az apostolnál, melyre nem ad, de nem is vár feleletet, mert nem is lehetséges más felelet reá, mint az, hogy aki Krisztust nem sajnálta tőlünk, bizonyos, hogy semmit sem sajnál tőlünk.

Az írás maga is világosan mutatja, hogy az aggodalmaskodást maga Isten is istensértésnek tekinti. A bizalmatlan ember ugyanis meghazudtolja Istent. Maga a szeretet apostola, János, fejezi ki ezt ilyen élesen: „Aki nem hisz az Istennek, hazuggá tette Őt”. /I. Ján. 5,10./ Izrael népére is azért haragudott meg Isten a Jordánnál, mert nem bízott ígéretében s megijedt a honfoglalás nehézségeitől. Ezért kergette vissza őket a pusztába, hogy hadd nőjön fel ott egy új nemzedék, mely megtanult bízni Istenben.

Lehet-e gond nélkül élni? – kérded. Lehet, de a sorrendet meg kell tartani: Első az Isten országa. „Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek”. /33. v./ Ez legyen egyetlen gondod, a többit vedd bízvást Istenre, a te gondviselő mennyei Atyádra! Ámen.